

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อจากอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) กับความรู้เรื่องโรคเอดส์ของผู้รับบริการสาธารณสุขในอำเภอเมืองปทุมธานี

ชื่อและนามสกุล นางสาวฉนิษฐา สุขประเสริฐ

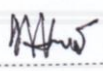
สาขาวิชา นิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

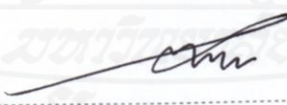
อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์พรสิทธิ์ พัฒนานุรักษ์
2. รองศาสตราจารย์ไพบูรณ์ คะเชนทร์พรรค

วิทยานิพนธ์นี้ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2558

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. สมาน งามสนิท)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์พรสิทธิ์ พัฒนานุรักษ์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ไพบูรณ์ คะเชนทร์พรรค)

..... ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา
(ศาสตราจารย์ ดร. สิริวรรณ ศรีพล)

ชื่อวิทยานิพนธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่ออาสาศัมครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) กับ
ความรู้เรื่องโรคเอดส์ของผู้รับบริการสาธารณสุขในอำเภอเมืองปทุมธานี

ผู้วิจัย นางสาวฉนิษฐา สุขประเสริฐ รหัสนักศึกษา 2521500476 **ปริญญา** นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์พรสิทธิ์ พัฒนานุรักษ์ (2) รองศาสตราจารย์ไพบูรณ์
คะเชนทรพรรค์ **ปีการศึกษา** 2558

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) พฤติกรรมการเปิดรับสื่ออาสาศัมครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) 2) ความรู้เรื่องโรคเอดส์ของผู้รับบริการสาธารณสุขในอำเภอเมืองปทุมธานีจากสื่ออาสาศัมครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) 3) ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากรกับความรู้เรื่องโรคเอดส์ของผู้รับบริการสาธารณสุขในอำเภอเมืองปทุมธานี และ 4) ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่ออาสาศัมครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) กับความรู้เรื่องโรคเอดส์ของผู้รับบริการสาธารณสุขในอำเภอเมืองปทุมธานี

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้รับบริการสาธารณสุขในอำเภอเมืองปทุมธานีของปี พ.ศ. 2554 โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย จำนวน 397 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าไคสแควร์

ผลการวิจัย พบว่า 1) กลุ่มตัวอย่างเปิดรับสื่ออาสาศัมครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในระดับสูง และส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคเอดส์จาก 3 แหล่ง คือ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล หรือโรงพยาบาล อาสาศัมครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) มาเยี่ยมที่บ้าน และพบอาสาศัมครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) โดยบังเอิญ 2) กลุ่มตัวอย่างมีความรู้เรื่องโรคเอดส์อยู่ในระดับสูง 3) ระดับการศึกษา รายได้ของครอบครัว และภูมิลำเนา มีความสัมพันธ์กับความรู้เรื่องโรคเอดส์ของผู้รับบริการสาธารณสุขในอำเภอเมืองปทุมธานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 4) การเปิดรับสื่ออาสาศัมครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในด้านความถี่ในการรับฟัง ระยะเวลาในการรับฟัง และแหล่งที่ได้รับข้อมูลข่าวสาร มีความสัมพันธ์กับความรู้เรื่องโรคเอดส์ของผู้รับบริการสาธารณสุขในอำเภอเมืองปทุมธานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ การเปิดรับ ความรู้เรื่องโรคเอดส์ อาสาศัมครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.)

Thesis title: The Relationship between Media Exposure from Village Health Volunteers and Knowledge about AIDS of Health Services Clients at Muang District, Pathum Thani Province

Researcher: Miss Manidra Sookprasert; **ID:** 2521500476;

Degree: Master of Communication Arts; **Thesis advisors:** (1) Pornsit Patthananut, Associate Professor; (2) Paiboon Kachentaraphan, Associate Professor; **Academic year:** 2015

Abstract

The objectives of this research were to study: 1) the behavior of public health service clients at Mueang District, Pathum Thani Province in terms of exposure to media from Village Health Volunteers (VHV); 2) the public health service clients' knowledge about AIDS; 3) the relationships between the clients' demographic factors and their knowledge about AIDS; and 4) the relationships between clients' exposure to media from VHV and their knowledge about AIDS.

This was a survey research. The sample population, chosen by simple random sampling, consisted of 397 people who received public health services in Mueang District, Pathum Thani Province in 2011. Data were collected using a questionnaire and statistically analyzed using percentage, mean, standard deviation and chi square.

The results showed that 1) The samples had a high level of exposure to media from VHVs. Most of them received information about AIDS from 3 sources: hospitals/community public health centers, home visits by VHVs or chance meetings with VHVs. 2) The samples had a high level of knowledge about AIDS. 3) The demographic factors of level of education, household income, and place of residence were related to the samples' level of knowledge about AIDS to a statistically significant degree ($p < 0.05$). 4) The factors of frequency of exposure to media from VHV, length of time of exposure to media from VHV, and source of information about AIDS were related to the samples' knowledge of AIDS to a statistically significant degree ($p < 0.05$).

Keywords: HIV, AIDS awareness, STD, Communicable disease, Public health outreach, Community public health

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ จะสำเร็จไม่ได้ หากไม่ได้รับการอนุเคราะห์เป็นอย่างสูงจาก รองศาสตราจารย์พรสิทธิ์ พัฒนานุรักษ์ และรองศาสตราจารย์ไพบูรณ์ คะเชนทร์พรรค อาจารย์ ประจำสาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่กรุณาให้คำแนะนำ และติดตาม การทำวิทยานิพนธ์อย่างใกล้ชิดเสมอมา นับตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งสำเร็จเป็นรูปเล่มสมบูรณ์ ผู้วิจัย ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. สมาน งามสนิท ที่สละเวลาอันมีค่าเป็น ประชานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ พร้อมทั้งให้คำแนะนำในการแก้ไขปรับปรุงการทำวิทยานิพนธ์

ขอกราบขอบพระคุณ คุณฉวีวรรณ นาคอุไร นักวิชาการสาธารณสุขเชี่ยวชาญ (ด้าน ส่งเสริมพัฒนา) สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดปทุมธานี และคุณทรงศน์พร ไหมสมบุญ นักวิชาการ สาธารณสุขชำนาญการ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดปทุมธานี สำหรับการเป็นผู้เชี่ยวชาญในการ ตรวจสอบแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ใช้เป็นเครื่องมือวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา ญาติทุกคนของผู้วิจัย ตลอดจนเพื่อนนักศึกษา และผู้ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่าน ที่ให้ทั้งกำลังใจและกำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมา สำหรับในการทำ วิทยานิพนธ์ครั้งนี้

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัยนี้ ผู้วิจัยขอบอบแด่ผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้กล่าวมา ตลอดจนผู้สนใจที่จะทำการศึกษาทุกท่าน

มณีนทรา สุขประเสริฐ

ธันวาคม 2557

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
ปัญหานำการวิจัย	4
วัตถุประสงค์การวิจัย	5
สมมติฐานการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
กรอบแนวคิดการวิจัย	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	10
แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารสุขภาพในเรื่องโรคเอดส์	10
แนวคิดเกี่ยวกับสื่อบุคคลและสื่อเฉพาะกิจ	25
แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะทางประชากร	30
แนวคิดเกี่ยวกับความรู้และกระบวนการรับรู้	32
แนวคิดเกี่ยวกับการเปิดรับสื่อ	34
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	41
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	45
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	45
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	47
การเก็บรวบรวมข้อมูล	48
การวิเคราะห์ข้อมูล	49

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	51
พฤติกรรมกาเปิดรับสื่ออาสาศัมครสาธาณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ของ	
ผู้รับบริการสาธาณสุขที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในอำเภอเมืองปทุมธานี	53
ความรู้เรื่องโรคเอดส์ของผู้รับบริการสาธาณสุขที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง	
ในอำเภอเมืองปทุมธานี	55
ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากรกับความรู้เรื่องโรคเอดส์	
ของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้รับบริการสาธาณสุขในอำเภอเมืองปทุมธานี	61
ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่ออาสาศัมครสาธาณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.)	
กับความรู้เรื่องโรคเอดส์ของผู้รับบริการสาธาณสุขที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง	
ในอำเภอเมืองปทุมธานี	64
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	67
สรุปการวิจัย	67
อภิปรายผล	70
ข้อเสนอแนะ	73
บรรณานุกรม	75
ภาคผนวก	81
ก แบบสอบถาม	82
ข ผลการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์	88
ประวัติผู้วิจัย	96

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1.1 อัตราผู้ป่วยโรคเอดส์ต่อประชากรแสนคนในพื้นที่ของจังหวัดในภาคกลาง.....	2
ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากร และจำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตำบล.....	46
ตารางที่ 4.1 จำนวนและค่าร้อยละของลักษณะทางประชากรของผู้รับบริการสาธารณสุข ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในอำเภอเมืองปทุมธานี.....	51
ตารางที่ 4.2 จำนวนและค่าร้อยละของการเปิดรับสื่อบุคคล (อาสาสมัครสาธารณสุข: อสม.) ของผู้รับบริการสาธารณสุขที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในอำเภอเมืองปทุมธานี.....	53
ตารางที่ 4.3 จำนวนและค่าร้อยละของการเปิดรับสื่อบุคคล (อาสาสมัครสาธารณสุข: อสม.) ของผู้รับบริการสาธารณสุขที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในอำเภอเมืองปทุมธานี จำแนกตามแหล่งที่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคเอดส์จากอาสาสมัคร สาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.)	54
ตารางที่ 4.4 จำนวนและค่าร้อยละของข้อที่ตอบถูกในความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ ของผู้รับบริการสาธารณสุขที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในอำเภอเมืองปทุมธานี.....	55
ตารางที่ 4.5 จำนวนและค่าร้อยละของระดับความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ของผู้รับบริการ สาธารณสุขที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในอำเภอเมืองปทุมธานี.....	58
ตารางที่ 4.6 จำนวนและค่าร้อยละของปัญหาในการพัฒนาการสื่อสารเรื่องโรคเอดส์ ของอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.).....	58
ตารางที่ 4.7 จำนวนและค่าร้อยละของข้อเสนอแนะในการพัฒนาการสื่อสารเรื่องโรคเอดส์ ของอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.).....	59
ตารางที่ 4.8 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาเกี่ยวกับความรู้เรื่อง โรคเอดส์ของกลุ่มตัวอย่าง ที่เป็นผู้รับบริการสาธารณสุขในอำเภอเมืองปทุมธานี.....	61
ตารางที่ 4.9 ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้โดยรวมของครอบครัวต่อเดือนกับความรู้เรื่องโรค เอดส์ของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้รับบริการสาธารณสุขในอำเภอเมืองปทุมธานี.....	62
ตารางที่ 4.10 ความสัมพันธ์ระหว่างภูมิลำเนา (ที่อยู่ปัจจุบัน) กับความรู้เรื่องโรคเอดส์ ของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้รับบริการสาธารณสุขในอำเภอเมืองปทุมธานี.....	63
ตารางที่ 4.11 ความสัมพันธ์ระหว่างความถี่ในการรับฟังอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) กับความรู้เรื่องโรคเอดส์ของผู้รับบริการสาธารณสุข ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในอำเภอเมืองปทุมธานี	64

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 4.12	ความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาในการรับฟังอาสาสมัครสาธารณสุข ประจำหมู่บ้าน (อสม.) กับความรู้เรื่องโรคเอดส์ของผู้รับบริการสาธารณสุข ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในอำเภอเมืองปทุมธานี	65
ตารางที่ 4.13	ความสัมพันธ์ระหว่างแหล่งที่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคเอดส์กับความรู้ เรื่องโรคเอดส์ของผู้รับบริการสาธารณสุขที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ในอำเภอเมืองปทุมธานี	66

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 จำนวนผู้ป่วยและตายด้วยโรคเอดส์ จำแนกรายปีที่ป่วย.....	2
ภาพที่ 1.2 จำนวนผู้ป่วยโรคเอดส์ในแต่ละอำเภอของจังหวัดปทุมธานีในเดือนเมษายน 2553.....	3
ภาพที่ 1.3 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	8

